

handen), för att i något afseende muta honom. *En liten h. gör stundom folk både blinda och döfva.*

HANDTVAGNING, f. 2. Händernas tvättande.

HANDTVERK, n. 5. Yrke, för hvars bedrivande inga större anläggningar äro nödiga, och hvartill fordras stor mekanisk färdighet, men liten eller ingen vetenskaplig insigt. (Talesätt) *Göra h. af något*, utföra, bedriva det såsom ett handtverk, d. v. s. mekaniskt. — *Ss. H-sgesäll, -slärling.*

HANDTVERKARE, m. 5. En, som driver ett handtverk för egen räkning. — *Ss. H-hustru.*

HANDTVERKÄRHUS, n. 5. En handtverkarens familj.

HANDTVERKERI, n. 5. Se *Handtverk.*

HANDTVERKSBRUK, n. 5. Särskilt för medlemmar af ett handtverkskrå gällande lag.

HANDTVERKSFOLK, n. sing. 1) Personer af handtverksklassen. — 2) (fam.) a) En handtverkare och dess hustru. — b) En handtverkarens familj.

HANDTVERKSGOSSE, m. 2. pl. — *gossar.* Lärling i ett handtverk.

HANDTVERKSFÖRENING, f. 2. Ett slags ordenslösen, hvarigenom gesällerna af ett skrå igenkänna hvarandra, till förekommande af oinvides intrång.

HANDTVERKSHUS, n. 5. Se *Handtverkarhus.*

HANDTVERKSKLASS, m. 5. Den klass i ett samhälle, till hvilken samteliga handtverkare med deras familjer och arbetare höra.

HANDTVERKSLÅDA, f. 1. Kassa, tillhörande ett handtverkskrå och använd till hvarjehanda utgifter i och för skråets gemensamma bästa.

HANDTVERKSMAN, m. 5. pl. — *män.* Se *Handtverkare.*

HANDTVERKSMESSIG, a. 2. Som utföres, verkställes, tillgår på samma sätt som i ett handtverk, d. v. s. mekaniskt, utan all själfständig tanke, endast efter bruk och vana. *H-t arbetande, bokskrivande, författande.* — *Syn. Mekanisk, Fabriksmessig.*

HANDTVERKSMESSIGT, adv. På ett handtverksmessigt sätt. *Författa, öfversätta h.* — *Syn. Mekaniskt, Fabriksmessigt.*

HANDTVERKSMÅLARE, m. 5. Målare, som är blott handtverkare och ej utföra målning såsom skön konst. Kallas så till skillnad ifrån Målare, hvilken är konstnär. — *Syn. (skämtv. o. föraktl.) Plankstrykare.*

HANDTVERKSMÄSTARE, m. 5. Handtverkare, som aflagt mästerprovet i sitt yrke och fått rättighet att antaga gesäller och lärningar i sitt arbete.

HANDTVERKSORD, n. 5. Sådant ord, som uteslutande användes i något handtverk.

HANDTVERKSRÖRELSE, f. 5. Utöfvandet af ett handtverk.

HANDTVERKSTERM, m. 5. Se *Handtverksord.*

HANDTVERKSSKRÅ, n. 4. Se *Skrå.*

HANDTVÅL, m. sing. Tvål, som begagnas till händernas tvagning.

HANDVATTEN, n. sing. Vatten till händernas tvagning.

HANDVETA, f. 1. Se *Plogstjert.*

HANDVÅG, m. 2. Våg, som hålles med händerna, för uppvägning af hvarjehanda saker.

HANDVÄNDNING, f. 2. Handens vändning. Brukas endast i uttrycken: *I, på, inom en h.*

på så kort tid, som behöfs, för att vända handen; i ett ögonblick, i blinken, i ett nu. *I hvar h.*, i hvarje ögonblick.

HANDYXA, f. 1. 1) Liten, lätt yxa, som beqvämt kan föras med en hand. — 2) *Handyx* kallades fordom ett slags stridsyx, som både fördes med handen och kastades på längre håll.

HANE, m. 2. pl. *hanar.* 1) a) (ursprungl.) Manlig individ af fåglarna, men isynnerhet af Hönssläktet, och i denna inskränkare mening således detsamma som Tupp. *Då göl h-n.* Bildar sammansättningar för hvarje särskilt slags fågel, såsom: Tjäder-, Orr-, Kanarie-, Steglits-, Sparfhane, o. s. v. — *Motsats:* Hona. — b) (i utsträckt mening) Manlig individ af djuren i allmänhet, såsom: Lejon-, Krokodil-, Hvalfiskhane, m. fl. — 2) Den delen af ett gevärslås, som med sitt slag tänder skottet.

Anm. I förra bem. uttalas ordet temmeligen allmänt: *hanne*, hvarföre man på sednare tiden börjat äfven skriva ordet så; men förutom det, att uttalet med långt a höres lika ofta och i vissa landsorter är nästan uteslutande, bör anmärkas, att våra äldre lexikografer, såsom *Spiegel* och *Ihre*, bibehållit *Hane* efter det urgamla skriftsättet, hvarföre det synes vara skäl att antaga detta ensamt såsom det rätta.

HANEL, hänäll, m. sing. Örtsläktet Lotus.

HANFOT, m. 5. pl. — *fötter.* (skepp.) 1) Ett vid midteln af en rå på förkant fästadt, trekantigt nät af plattig. — 2) Ett tåg, hvars ändrar äro fästade i någon last och hvars bugt eller mitt halas, t. ex. en bolinspruta.

HANGARE, m. 5. (skepp.) Ett ifrån toppen af en mast eller stång hängande kort, men tjockt tåg, med en vid dess nedra ända fastsplitsad stor jernkaus, hvari sidotackel hakas för diverse behof.

HANJERN, n. 5. (tekn.) Dorn till hanens fyrkant på ett gevär.

HANK, hängk, m. 2. 1) Ringformigt, hopvridet band af qvistar, hvarmed gärdsgårdsstör sammanhållas. *Inom h. och stör*, inom hägn af gärdsgård. — 2) Dyligt band på packkistor, att bära dem med; äfv. att binda unga träd, vinrankor. — 3) Handtaget på ett besman. — 4) (kir.) En, medelst en egen nål (hanknål) genom huden dragen linneremsa eller snöre, hvarigenom ett artificiellt sår bildas och underhålles. *Sätta h.*

HANKA, v. a. 1. Med händerna uppvinda. Vanligare säges *H. upp* ell. *Upphanka*. — V. n. (pop. o. fam.) a) Hjelpa, packa sig fram. — b) Vara sjuklig litet emellanåt.

HANKAM, m. 2. pl. — *kammar.* Se *Tupp-kam.*

HANKBAND, n. 5. Sjelfva bandet på en hank (bem. 4).

HANKER, m. sing. (pop. o. fam.) Se *Prackare.*

HANKIG, a. 2. (pop. o. fam.) 1) Sjuklig. — 2) Prackig. — *Hankigt*, adv.

HANKNÅL, f. 2. Tveeggad, omkring en half tum bred nål, i form af en stor lansett, hvarmed en hank (bem. 4) drages genom huden.

HANKÖN, n. sing. Det manliga könet af djuren. Kallas äfv. Hanslägte.

HANLÄPP, m. 2. En del af hanen på ett skjutgevär.

HANNE, se *Hane*, 1.

HANREJ, hannräj, m. 5. Man, hvars hustru är honom otrogen.

Anm. Ordet anses af *Ihre* härleda sig ifrån det keltiska *Hannerey*, hälften af något, och säledes betydja ungefär detsamma som: en half man.